

AFSCHAFFEN OF AFSTOFFEN?

Elk jaar is het prijs. En ook dit jaar hoefden we niet lang te wachten op voorstellen om het Wilhelmus af te schaffen of af te stoffen. Deze keer was het onze nationale Dichter des Vaderlands, Anne Vegter, die met het oude en versleten idee op de proppen kwam het Wilhelmus op de schop te nemen. Op 3 april – de aanval was goed getimed met het oog op Konings- en Bevrijdingsdag – hoorde ik in het Radio 1-programma *De Overnachting* het uitgekauwde refrein dat we inmiddels ‘een ander volk geworden zijn’ en dat ‘onze maatschappij zo veranderd’ is. Om die reden moet ons volkslied herzien worden of verdwijnen.

Ik weet niet of en welk geschiedenisonderwijs Anne gehad heeft, maar ik vrees het ergste. Het wachten is op een voorstel om *De Nachtwacht* bij te werken, omdat ‘onze maatschappij zo veranderd is’. Een spotvogel kwam de Dichter des Vaderlands te hulp met een suggestie voor een nieuwe tekst: ‘Mohammed van Nassouwe. Ben ik van islamitisch bloed.’ Ik voorspel een onbeheersbaar verbaal tumult, wanneer we het van Alexander Pechtold tot en met de man met de blonde kuif eens moeten worden over een tekst en een melodie voor een nieuw volkslied. En wanneer gaan onze vlag, de Oranjeshirts en het haringhappen eraan? Natuurlijk weet elke geschiedenisleraar dat het bij ons volkslied om iets totaal anders gaat dan om folklore en een traditie met een kleine t. Op Koningsdag waren er overal in het land, Zwolle voorop, festivals en klonk popmuziek in allerlei soorten en maten. Daarin werd niet gerept van trouw aan het vaderland, Duits bloed en een Spaanse Koning die in het Wilhelmus geëerd wordt. En vroom zijn we allang niet meer.

De vraag dringt zich op wat we nog wel zijn. Heeft het volkslied met de monarchie te maken? Ik zou hier niet in de eerste plaats aan denken omdat het lied al lang gezongen werd voordat we een monarchie werden. Het wordt tijd om, bij de op handen zijnde herziening van de kerndoelen als gevolg van Onderwijs 2032, het Wilhelmus te verplichten als onderdeel van een nieuw curriculum. Laat elke beschaafde Nederlander de beroemde lezing van de

Franse historicus Ernest Renan raadplegen. In 1882 schreef hij al dat nationaal hokjesdenken dat zich enkel beperkt tot landgenoten schadelijk is voor de geest. Met zijn pleidooi om de rede voorrang te geven boven de emotie, de feiten boven het gevoel, stem ik in. Maar evengoed schreef hij dat de natie zich gewoonweg niet laat ontkennen. Van blinde kosmopolieten moet hij niets hebben. Hij voert Nederland op als een echte natie.

Ik zou zeggen: we horen bij elkaar. Dat is te merken als een Boeing 777 van Malaysia Airlines met 194 Nederlanders op Oekraïens grondgebied neerstort.

Ton van der Schans is voorzitter van de VGN. Hij werkt als docent geschiedenis op de Driestar Hogeschool (pabo) in Gouda.

‘Het wachten is op een voorstel om De Nachtwacht bij te werken, omdat “onze maatschappij zo veranderd is”’

Ik wil niet zonder Europa en de wereld, maar verlang tegelijkertijd naar een vertrouwde plek. Niet om erin te zwelgen, maar om verbondenheid te voelen. De nationale wortels dienen niet bij het grofvuil gezet te worden. Laten we in onze geschiedenislessen de wil tot ‘verbonden-zijn en verbonden blijven’ nastreven. Met het Wilhelmus uit ongeveer 1570 en de Acte van Verlatinghe uit 1581 hebben we gouden bronnen voor onze leerlingen in handen. Het volkslied helpt hen zich een nationale en culturele identiteit te vormen. Ze kunnen als Nederlandse staatsburgers niet zonder de natie als een verbeelde gemeenschap. Lang leve het Wilhelmus. ■

